

Яким має бути лікар та інший медичний працівник?

Справа наліво: Ірина Байбарза, Юлія Небрат, Анна Верхолазова та Тетяна Дерябіна.

Професія медичного працівника є найгуманнішою. Кожного дня медики рятують мільйони людей. Від правильно підбраного лікування, вчасно поставленого діагнозу чи проведених профілактичних і протиепідемічних заходів залежить життя та здоров'я людини.

Професія лікаря — одна з найдавніших і найповажніших на нашій планеті. Вона є вираженням властивості людини надати допомогу стражденному. У всі часи в усіх народів лікарська справа високо цінувалася.

Для суспільства небагато, хто обирає професію медичного працівника, як він виконує моральний борг, що накладається на нього цією професією. Із розвитком суспільства становище лікаря змінювалося, підвищувалися престиж цієї професії та авторитет, так необхідний для професійної діяльності. Змінювалися також вимоги до лікаря й організації охорони здоров'я загалом. Ставлення суспільства до медицини, зокрема до професії медичного працівника яскраво проявилось під час пандемії коронавірусної інфекції не лише в Україні, а й у всьому світі, коли виникли кадровий колапс, проблеми в наданні медичної допомоги та оснащенні лікувально-профілактичних закладів.

Узагалі кадри вирішують усе — ця знаменита фраза в галузі охорони здоров'я актуальна й сьогодні. Адже надання кваліфікованої медичної допомоги якраз залежить від наявності кадрів лікарів та інших медичних працівників. Тому питання кадрової політики в країні вимагає негайного вирішення. Це підтвердила й пандемія коронавірусної інфекції, під час якої довелося згадати про ПЛР-дослідження, санепідстанцію та лікарів-епідеміологів. Але віз стоїть і нині там. Їх не готують уже шість років поспіль. Чи виправить ці помилки оновлене Міністерство охорони здоров'я України? Адже йдеться про біобезпеку нації.

Щоб стати лікарем, говорили наші видатні попередники, необхідно бути бездоганною людиною, треба не лише дотримуватися таких етичних категорій, як обов'язок, совість, справедливість, любов до людини, а й розуміти людей, володіти знаннями у сфері психології. Отже, дуже важливим є процес виховання людини в цій професії гуманітарного профілю.

Кожна людина — творець своєї долі, але на неї впливають і інші, насамперед батьки, рід-

ні, друзі. Проте головне рішення приймає вона сама. Що ж стосується вибору професії лікаря чи іншого медичного працівника — це занадто відповідальне питання. Адже необхідно глибоко вивчити все про людину, тисячі різних хвороб світу, які можуть загрожувати їй, діагностику цих недуг, лікування та профілактику. Крім того, лікар має вивчити і вплив різних факторів зовнішнього середовища на здоров'я та життя населення. І все це є свідченням того, що професія лікаря багатогранна. У своїй діяльності він повністю пов'язаний із людиною — від моменту її народження аж до смерті. На жаль, де-то перекладає відповідальність за здоров'я людини на медичну. Але це неправильно. Згідно з даними ВООЗ, вплив медицини на здоров'я та тривалість життя людини оцінюється на рівні близько 10%. У приблизно 50% оцінюється вплив здорового способу життя, тож дотримуватися його надзвичайно важливо для кожного. Решта — екологічні проблеми, які впливають на людину.

Сучасному суспільству потрібні медичні працівники, які поєднують у собі міцні професійні знання з моральними принципами. Крім того, професія лікаря є творчою. Перед ним у кожному конкретному випадку виникають завдання, для виконання яких необхідні самостійне мислення й уміння передбачати наслідки власних дій. Творчий характер праці лікаря також обумовлений індивідуальними особливостями як пацієнта і його родичів, так і самого медика з його особистими рисами характеру, досвідом. Усе це взаємопов'язані речі.

Важливе значення в діяльності медичного працівника має спілкування з хворим як елемент процесу лікування та профілактики. Але багато чого в діях лікаря залежить від кожного з нас, точніше від пацієнта. Відомий на стародавньому Сході лікар Абу-ль-Фарадж говорив хворому: «Дивись: нас троє — я, ти і хвороба. Якщо ти будеш на моєму боці, нам обом буде легше подолати її».

Безумовно, стосунки лікаря та хворого — поняття складне. Воно охоплює цілий комплекс морально-етичних, психологічних і моральних проблем, з якими лікарю й загалом медичному працівнику доводиться постійно зіштовхуватися, знаходячи єдину правильну відповідь. Тому людина, яка вирішила присвятити себе медицині, має

не лише освоїти цю професію, а й володіти особливим умінням спілкуватися з людьми, реагувати на чужий біль, бути готовою усе життя невтомно боротися за здоров'я людини.

Нині медична допомога є недоступною для більшості населення України через високу вартість медичних послуг. Через необхідність платити за високо вартісне лікування громадяни часто опиняються за межею бідності. А влада ганебними реформами в галузі охорони здоров'я наламала дров, не визначилася з належним фінансуванням, з гідною зарплатою медичних працівників усіх рівнів, закрила величезну кількість лікувально-профілактичних закладів, залишивши фахівців без роботи, тож багато з них покинули Україну, неньку. Оце таке ставлення до медицини.

Особливою загрозою для майбутнього країни є нинішній стан здоров'я та спосіб життя дітей і молоді. Нині кожна п'ята дитина народжується з відхиленнями в здоров'ї. У 90% школярів діагностують різні захворювання. Суттєво зросла кількість порушень постави в дітей. У молодого покоління різко прогресують хронічні хвороби серця, гіпертонія, неврози, артрити, ожиріння тощо. Така ситуація становить реальну загрозу генофонду нації, гуманітарній безпеці України та переростає в пріоритетну проблему загальнодержавного значення, вимагаючи її адекватного розв'язання.

Профілактика ж на всіх етапах життя — це ефективний метод, тож пов'язані з цим витрати варто розглядати як інвестицію в здоров'я і розвиток. Суспільство має створити благополучне середовище для здоров'я людей, для вибору здорового способу життя, умов, які дадуть змогу зберігати та зміцнювати здоров'я. І все це потім принесе людям щастя, здоров'я та добре життя. Влада на всіх рівнях несе відповідальність за політику збереження здоров'я та життя заходів щодо цього: планування міст, сіл, природних ландшафтів, середовищ, сприятливих для життя, роботи, навчання.

Завдяки санепідслужбі в профілактичній медицині вдалося досягти чималих успіхів: величезна кількість людей не зазнала передчасної смерті й позбулася багатьох страждань. Але все ж доведеться зробити ще дуже багато, навіть більше за те, чого вже досягли. Багато проблем досі не розв'язані, і це довела пандемія коронавірусної інфекції, яка охопила всю планету. При цьому в Україні так звані «реформатори» ліквідували державну санепідслужбу як складову частину профілак-

Студенти Полтавського державного медичного університету Олена Маляр, Борис Тріхмінов, Анастасія Павлюк.

тичної галузі охорони здоров'я, ускладнивши протидію цій пандемії. Люди хворіють і гинуть у розквіті сил. Через незадовільний стан профілактичної медицини й галузі охорони здоров'я загалом людина почувається невдоволеною, бажає побачити рішучі дії задля створення надійної системи медичної галузі, зокрема й профілактичної. Але щось тут коїться не так. Система — то система. Але не забуваймо, що від кожного з нас залежить стан нашого здоров'я. А як же працювати фахівцям Полтавського відокремленого міськрайонного лабораторного підрозділу ДУ «Полтавський обласний лабораторний центр МОЗ України»? Адже з вини попередньої влади Полтави ми втратили дах над головою (до того ж нам відключили газ, водопостачання, тепло та електроенергію) за адресою: вулиця Івана Мазепа, 57, а нинішня — зволікає, не реагує на наші заяви й не виправляє помилок попередників.

Професія лікаря також вимагає високої моральної культури. Не сприяють зміцненню його авторитету й різні шкідливі звички, такі, як куріння та зловживання спиртними напоями. У країнах Західної Європи, США та інших ведеться активна й навіть жорстка боротьба з курінням серед медичних працівників. Воно категорично заборонено в медичних установах. На порушників накладаються великі штрафи. Але в лікувальних закладах не лише Полтавщини, а й усієї України цим проблемам чомусь не приділяють належної уваги. А це значить, що падають авторитет медиків і довіра хворих до них. Законодавча база в державі розроблена, але чомусь не виконується.

Часи змінюються, з'являються нові покоління медичних працівників. Час спливає швидко, але плоди діяльності спеці-

алістів галузі охорони здоров'я залишаються надовго. Нашим попередникам доводилося працювати значно важче. Але пандемія коронавірусної інфекції загнала в глухий кут не лише медиків, а й усе суспільство, показуючи, яке важливе значення має ставлення кожного до свого здоров'я та біобезпеки нації загалом.

Велика подяка працівникам ДУ «Полтавський обласний лабораторний центр МОЗ України», вірусологічній лабораторії, яку очолює Ірина Байбарза, та структурним підрозділам обласного лабораторного центру на місцях, колегам лікувально-профілактичних закладів області за мужність, витримку і професіоналізм у боротьбі з коронавірусною інфекцією, а також студентам Полтавського державного медичного університету Олені Маляр, Борису Тріхмінову, Анастасії Павлюк та іншим, які зголосилися надавати медичну допомогу хворим на COVID-19 в інфекційній лікарні. Крім того, вони одні з перших отримали профілактичні щеплення і вистояли, як і науковці медичного університету та медичні працівники області, перебуваючи в полоні небезпечного вірусу. Ось так у суспільстві формується образ сучасного лікаря, медичного працівника.

Від імені обласного наукового товариства лікарів-гігієністів та епідеміологів вітаємо колег із Днем медичного працівника. Зичимо міцного здоров'я, миру, добра і злагоди. Вакцинуймося.

Валентин ШАПОВАЛ,
секретар Полтавського обласного наукового товариства лікарів-гігієністів та епідеміологів, заслужений лікар України, кандидат медичних наук, доцент, член громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства»